

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 22.12.2006
KOM(2006) 863 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI,
EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI BEI
REGIONŲ KOMITETUI**

Bendradarbiavimas atsitiktinės arba tyčinės jūros taršos srityje nuo 2007 m.

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI,
EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI BEI
REGIONŲ KOMITETUI**

Bendradarbiavimas atsitiktinės arba tyčinės jūros taršos srityje nuo 2007 m.

(Tekstas svarbus EEE)

1. IŽANGA

Veiksmai, kurių Bendrija nuo 1978 m. imasi atsitiktinės jūros taršos srityje leidžia laipsniškai plėtoti bendradarbiavimą tarp valstybių narių ir Komisijos.

Remiantis įgyta patirtimi, Bendrijos bendradarbiavimo atsitiktinės arba tyčinės jūros taršos srityje pagrindai¹ buvo nustatyti 2000 m. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 2850/2000/EB. Šiuo sprendimu buvo supaprastintos jau priimtos priemonės, stiprinant jų nuoseklumą, jas įtraukiant į bendrus bendradarbiavimo pagrindus laikotarpiui nuo 2000 m. sausio 1 d. iki 2006 m. gruodžio 31 d.

Reagavimas į jūros taršą ir pasirengimas ją likviduoti pagrįsti trimis ramsčiais: pasirengimo veiksnių plėtra, Bendrijos informacinė sistema, lengvinančia valstybių narių informacijos mainus, reagavimo per Bendrijos civilinės saugos mechanizmą² palengvinimu.

Sukurti Bendrijos bendradarbiavimo pagrindai suformavo bendrą valstybių narių keitimosi gerąja praktika forumą, kuris pastebimai gerina asmenų, atsakingų už kovą su atsitiktine arba tyčine jūros tarša, pasirengimą.

Šiuo metu 20 jūrinių valstybių narių, įskaitant Norvegiją ir Islandiją, aktyviai dalyvauja Bendrijos bendradarbiavime.

Nuo 2001 m. jūros taršos prevencijos, pasirengimo jai ir reagavimo į ją srityje Bendrijos lygmeniu įgyvendinti nauji pokyčiai, konkrečiai buvo įsteigta Europos jūrų saugumo agentūra (EJSA)³.

Šiuo komunikatu pristatoma vietų, kuriose atliekami Bendrijos veiksmai pasirengimo likviduoti jūros taršą ir reagavimo į ją srityje, būklė ir nurodoma, kaip tolesni veiksmai ir plėtra bus visiškai užtikrinti nuo 2007 m., pasibaigus Bendrijos bendradarbiavimui.

---

¹ 2000 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos Sprendimas Nr. 2850/2000/EB, nustatantis Bendrijos bendradarbiavimo atsitiktines ir tyčines jūros taršos srityje pagrindus.

² Tarybos Sprendimas 2001/792/EB, Euratomas, nustatantis Bendrijos mechanizmą sustiprintam bendradarbiavimui teikiant civilinės saugos pagalbą palengvinti.

³ 2002 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EEB) Nr.1406/2002, įsteigiantis Europos jūrų saugumo agentūrą.

2. VIETŲ, KURIOSE ATLIEKAMI BENDRIJOS REAGAVIMO Į JŪROS TARŠĄ VEIKSMAI, BŪKLĖ

2.1. Bendradarbiavimo atsitiktinės arba tyčinės jūros taršos srityje pagrindai

2000 m. gruodžio mėn. nustatyti Bendrijos bendradarbiavimo pagrindai atsitiktinės arba tyčinės jūros taršos srityje buvo grindžiami jau nuo 1978 m. šioje srityje Bendrijos lygmeniu įgyta patirtimi.

Bendrijos pagrindų, pagrįstų Europos bendrijos steigimo sutarties 175 straipsniu, tikslas – remti ir papildyti valstybių narių pastangas apsaugoti jūros aplinką, pakrantes, žmonių sveikatą nuo atsitiktinės arba tyčinės jūros taršos pavojaus, išskyrus nuolatinį taršos srautus, kylančius iš žemyninių šaltinių. Veiksmai skirti kovoti su atsitiktine arba tyčine jūros tarša iš laivų, toli nuo kranto esančių įrenginių, nuo kranto ar iš estuarijų, ir apima kenksmingųjų medžiagų išmetimus į jūros aplinką, įskaitant tuos, kurie susiję su išmestomis medžiagomis, tokiomis kaip amunicija.

Bendrijos bendradarbiavimo pagrindai labiausiai yra skirti prisidėti gerinant valstybių narių likvidavimo pajėgumą įvykių, susijusių su naftos ar kitų kenksmingųjų medžiagų išsiliejimu ar neišvengiama išsiliejimo grėsme jūroje, atveju Jie taip pat skirti prisidėti prie rizikos prevencijos ir stiprinti efektyvios valstybių narių savitarpio pagalbos sąlygas. Pagaliau jie skirti skatinti bendradarbiavimą tarp valstybių narių, siekiant numatyti kompensavimą už žalą pagal „teršėjas moka“ principą.

Patvirtinamas metų bendradarbiavimo pagrindų įgyvendinimo planas, pagal prioritetus, nustatytus kartu su valstybėmis narėmis. Veiksmai gali būti įgyvendinami organizuojant kursus ir seminarus, specialistų mainus, pratybas arba eksperimentinius projektus, skirtus gerinti likvidavimo ir atkuriamųjų veiksmų metodikas ir būdus. Taip pat organizuojami avarijos poveikio aplinkai vertinimo veiksmai arba veiksmai, kurių tikslas – pasimokyti iš pagalbos teikimo patirties, įgytos avarijos metu. Pradinis šių veiksmų įgyvendinimui 2000–2006 m. laikotarpiui skirtas biudžetas buvo 7 mln. eurų.

Pripažindamas Bendrijos pagrindų svarbą 2003 m. Parlamentas nustatė orientacinę lėšų sumą, atsižvelgdamas ir į būsimą ES plėtrą. Finansavimas minėtam laikotarpiui siekė 12,6 mln. eurų.

Pagal Bendrijos bendradarbiavimo pagrindus taip pat diegiama Bendrijos informacinė sistema (CIS) Komisijos tinklavietėje, kad valstybės narės keistųsi duomenimis, susijusiais su likvidavimo pajėgumu ir priemonėmis, kurių buvo imtasi atsitiktinės arba tyčinės jūros taršos atveju. Bendrijos informacinė sistema apims Bendrijos interneto puslapį ir nacionalinius interneto puslapius, kuriuose bus pateikiama informacija apie turimus nacionalinius pagalbos išteklius.

Komisijai padeda valdymo komitetas (MCMP – Jūrų taršos valdymo komitetas), kurį sudaro valstybių narių administracijų (aplinkosaugos, transporto ar pakrančių apsaugos) ekspertai. Po balsavimo dėl metinių prioritetų, valdymo komitetui teko Europos forumo vaidmuo, kito tokio europinio forumo, kuriame valstybės narės taip keistųsi šios srities gerosios praktikos pavyzdžiais, nėra. Europos jūroms taikomos įvairios regioninės sutartys (Barselonos konvencija, Bonos susitarimas, Helsinkio konvencija), o pagrindinis vaidmuo tenka Komisijai, kuri aktyviai dalyvauja grupių, skirtų reaguoti į jūros taršą, veikloje. Vis dėlto valdymo komitetas yra vienintelis Bendrijos lygmeniu atstovaujantis visiems regioninių zonų ekspertams.

2.2. Reagavimas į jūros taršos avarijas

Dėl avarijos, kai katastrofos mastas toks, kad nacionalinio reagavimo nepakanka, nuo 2001 m. nukentėjusi šalis gali pasitelkti civilinės saugos mechanizmą ir MIC (Monitoringo ir informavimo centrą).

Civilinės saugos mechanizmas buvo sukurtas 2001 m., jis skirtas teikti pagalbą ekstremalaus įvykio metu ir gerinti valstybių narių ir Bendrijos pagalbos teikimo koordinavimą.

Regioninės sutartys dėl atsitiktinės jūros taršos sudaro sąlygas savitarpio paramai ir bendradarbiavimui tarp valstybių narių šioje srityje, o civilinės saugos mechanizmas Bendrijos lygmeniu yra priemonė, padedanti telkti valstybių narių pagalbą jūros taršos avarijų atveju.

Tanklaivio *Prestige* avarijos metu MIC iš karto sureagavo į Ispanijos valdžios institucijų pagalbos prašymus ir palengvino naudojimąsi specializuotais laivais, plaukiojančiomis konstrukcijomis ir stebėjimus atliekančiais orlaiviais. Komisija taip pat greitai įkūrė stebėtojų misiją Galicijoje. Be to, ji padėjo užtikrinti koordinavimą tarp avarijos paveiktų Ispanijos, Portugalijos ir Prancūzijos, kad visos trys valstybės galėtų naudotis lygiavertėmis priemonėmis. Be to, ji išplatino palydovinius avarijos vaizdus, kuriuos išnagrinėjo bendras Komisijos tyrimų centras.

2006 m. vasarą MIC labai greitai sureagavo į Libano valdžios institucijų pagalbos prašymą likviduoti taršą Libane. Nors visą laiką buvo karo veiksmų padėtis, MIC dislokavo ekspertų komandą, kad įvertintų poreikius vietoje ir vietos valdžios institucijoms suteiktų mokslinę ir techninę pagalbą. Per MIC į Libaną iš 5 valstybių narių buvo pristatyta speciali įranga. MIC taip pat išplatino valstybėms narėms palydovinių vaizdų analitinę medžiagą. Valstybių narių informacinis tinklas, sukurtas MCMP, leido palengvinti šį visuotinį reagavimą: valstybės iš skirtingų regionų pradėjo bendrai transportuoti įrangą į trečiąją valstybę.

2.3. Europos jūrų saugumo agentūros (EMSA) vaidmuo

2002 m. Europos jūrų saugumo agentūra (EMSA) buvo įkurta⁴, kad konkrečiai padėtų Komisijai ir valstybėms narėms įgyvendinti Bendrijos teisės aktus jūrų saugumo ir taršos iš laivų prevencijos srityje.

2004 m. Agentūros veikla buvo išplėsta, priėmus Reglamentą (EB) Nr. 724/2004, kuriuo Agentūra konkrečiai įpareigojama reaguoti į taršą iš laivų Bendrijoje.

Pagal šį reglamentą Agentūra turi⁵ teikti techninę ir mokslinę pagalbą valstybėms narėms ir Komisijai atsitiktinės arba tyčinės jūros taršos iš laivų atveju ir paprašyta stiprinti valstybių narių reagavimo į taršą mechanizmus. Agentūra stiprina Bendrijos bendradarbiavimo atsitiktinės arba tyčinės jūros taršos srityje pagrindus ir Bendrijos mechanizmą.

---

⁴ 2002 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EEB) Nr. 1406/2002, įsteigiantis Europos jūrų saugumo agentūrą.

⁵ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 724/2004 iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1406/2002, įsteigiantį Europos jūrų saugumo agentūrą.

Kad veiksmai taršos nafta ir reagavimo į taršą srityje įgytų visuotinius pagrindus, 2004 m. spalio mėn. Agentūra patvirtino parengties ir taršos nafta likvidavimo veiklos planą (toliau – „veiklos planas“)⁶, kaip numatyta reglamente.

Nuo 2006 m. kovo mėn. į Agentūrą gali kreiptis nukentėjusios valstybės narės, kad frachtuotų taršą kontroliuojančius laivus, siekdamas papildomomis priemonėmis stiprinti šių valstybių reagavimo į taršą veiksmus. Šie laivai buvo nustatyti konkurso tvarka ir bus dislokuoti keturiose Europos jūrų zonose. Agentūra, gavusi prašymą, frachtuotus laivus perduos disponuoti valstybėms narėms, naudodamasi Bendrijos mechanizmu civilinės saugos srityje.

Agentūros personalas, kuris paskirtas reaguoti į jūros taršą, labai pagausėjo per 2005 m. ir šiuo metu sudaro 20 žmonių.

3. PASIRENGIMO, ATLIEKAMO PAGAL BENDRIJOS BENDRADARBIAVIMO PAGRINDUS, ATASKAITA

3.1. Bendrijos pagrindai leido įgyvendinti veiksmus, turinčius didelį poveikį

Nuo 2000 m. buvo pradėta daugiau nei 40 veiksmų, daugiausia darbo grupėse, eksperimentiniuose projektuose arba mokymo kursuose. Pasirinktas europinis projektų pobūdis: buvo skatinami projektai, kuriuose dalyvavo dvi arba daugiau valstybių narių.

Veiksmų spektras itin platus: žalos aplinkai tyrimai, pastabos apie vietos valdžios institucijų vaidmenį pasirengimo ir reagavimo į jūros taršą srityje arba veiksmai naftos utilizavimo srityje, naftos atliekų apdorojimas arba savanorių vaidmuo didelės avarijos metu.

Kitais ataskaitų veiksmais buvo įgyvendinti ypatingesni Bendrijos bendradarbiavimo pagrindų tikslai.

Projekto pobūdis kito priklausomai nuo jūroje randamos amunicijos ir jos neutralizavimo metodų. Šios išvados ir tyrimai, atlikti laikantis tam tikrų regioninių sutarčių (ypač HELCOM), leido tinkamai išspręsti klausimą.

Kalbant apie reagavimą į tyčinę taršą, daug veiksmų, kovojant su uždraustais išliejimais iš laivų, leido sudaryti palankias sąlygas valstybių narių patirties mainams. Be to, Komisijoje buvo sudaryta ekspertų grupė, skirta palydovinei jūros taršos naftos produktais stebėsenai (EGEMP).

Patirties mainai Bendrijos lygmeniu, kurie yra pagrindinė Bendrijos veiklos pasirengimo srityje pridėtinė vertė, buvo įgyvendinti keletu svarbių veiksmų. Visų pirma 2002 m. buvo sukurta ekspertų mainų programa (EUMAREX), kad skatintų mokymą ir patirties mainus. Nuo 2004 m. pradžios šioje programoje dalyvavo 111 patirties gavėjų iš 15 skirtingų šalių, jie pagal mainų programą tobulinosi beveik 20 šalių.

Be to, visą 2000–2006 m. laikotarpį Komisijos interneto tinklavietėje nuolat veikė Bendrijos informacinė sistema (CIS), tai buvo ypač svarbu ruošiantis ES plėtrai. Valstybės narės CIS pasiūlė kaip bendrą priemonę, įgyvendinančią Bendrijos bendradarbiavimą dėl jūros taršos.

---

⁶ 2004 m. spalio 21-22 d. Lisabonoje vykusio devintojo susirinkimo metu Agentūros administracijos valdyba priėmė veiklos planą (tinklapis: <http://www.emsa.eu.int>).

Įpusėjęs programą atliktu vertinimu, kuris buvo įgyvendintas 2004 m. kovo mėn., ir visuotiniu civilinės saugos programų vertinimu, atliktu 2005 m. liepos mėn., buvo pabrėžta, kad pasirengimo veiksmai padėjo gauti nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygmeniu skatinančius rezultatus, pvz., pagerėjo visuomenės informavimas, išryškinta pasirengimo svarba. Be to, veiksmis šioje srityje buvo prisidėta prie rizikos prevencijos. Galiausiai investuojant į mokymą, į patirties mainus ir į pasirengimą paskutiniaisiais metais buvo galima ugdyti „bendrą darbo kultūrą“ kovojant su atsitiktine jūros tarša.

3.2. Bendrijos pagrindai sukūrė kitas teisinės priemones

Patvirtinus Bendrijos bendradarbiavimo pagrindus, tam tikros teisinės priemonės kartais pakeičia pradinius tikslus.

Bendradarbiavimo pagrindai yra skirti „skatinti bendradarbiavimą tarp valstybių narių, siekiant numatyti kompensavimą už žalą pagal principą „teršėjas moka“. Ypač po tanklaivio *Prestige* avarijos pradėti organizuoti mokomieji renginiai, ekperimentiniai projektai. Tuo pačiu metu teisės aktai dėl žalos aplinkai buvo išplėsti priėmus 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti). Nors Direktyva tik iš dalies yra susijusi su atsitiktine jūros tarša, vis dėlto ji yra pirmasis žingsnis link bendros atsakomybės, siekiant išvengti žalos aplinkai dėl tokių avarių, sistemos sukūrimo.

Pagrindinis tikslas – siekti, kad Bendrijos pagrindai sustiprintų valstybių narių bendradarbiavimą dėl tyčinės jūros taršos ir uždraustų išliejimų iš eksploatuojamų laivų. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/35/EB dėl taršos iš laivų ir sankcijų už pažeidimus įvedimo, pridėta prie Tarybos pamatinio sprendimo 2005/667/TVR dėl baudžiamosios teisės sistemos stiprinimo, įgyvendinant teršimui iš laivų taikomą teisę, formuoja šių veiksmų teisinę sistemą.

Pamatinis sprendimas nustato valstybėms narėms įpareigojimą įsteigti informacinius punktus ir numato įpareigojimus informuoti, jei tarša gali pakenkti kitoms valstybėms narėms. Be to, jis apima nuostatas, palengvinančias baudžiamosios jurisdikcijos, kompetentingos įgyvendinti teršimui iš laivų taikomą teisę, pasirinkimą.

Kitomis teisinėmis priemonėmis pabrėžiama Bendrijos bendradarbiavimo dėl pasirengimo ir reagavimo pridėtinė vertė.

2005 m. spalio 24 d. Komisijos priimta teminė jūrų aplinkos apsaugos ir išsaugojimo strategija⁷ nustato bendruosius jūrų regionų tikslus ir principus ES lygmeniu. Kiekvienas regionas turės nustatyti regioninius aplinkosaugos ir pažangai įvertinti skirtus rodiklius bei stebėsenos priemones. Taip pat numatyta įtraukti specifinius veiksmus ir tikslus pasirengimo galimai taršai srityje.

Be to, 2006 m. birželio 7 d. Komisija paskelbė žaliąją knygą „Link Sąjungos jūrų politikos: Europos vandenynų ir jūrų vizija“, kuria pabrėžiami su jūra susijusių sektorių bendradarbiavimas ir priklausymas vienas nuo kito, įskaitant pasirengimo ir reagavimo į jūrų taršą srityje.

---

⁷ 2005 10 24 COM (2005) 504 Teminė jūrų aplinkos apsaugos ir išsaugojimo strategija

4. PASIRENGIMO IR REAGAVIMO VEIKSMŲ STIPRINIMAS IR TĘSIMAS NUO 2007 M. SAUSIO 1 D.

4.1. Gerinti pasirengimą nuo 2007 m.

Bendrijos politikos stiprinimas pasirengimo jūros taršai srityje

Iki šiol vykdyti veiksmai turėjo didelį poveikį. Jie prisidėjo prie to, kad būtų sukurti tam tikri teisės aktai.

Tuo pačiu metu Komisija, suvokdama problemos svarbą, pageidauja tęsti ir stiprinti jau egzistuojančias priemones ir siūlo didesnę vaidmenį Europos jūrų saugumo agentūrai pasirengimo ir reagavimo į jūros taršą srityje.

Komisija skatina didesnę Bendrijos politikos suderinamumą šioje srityje: Bendrijos bendradarbiavimo pagrindai po atnaujinimo pakis, pasirengimo veiksmai bus tęsiami ir plėtojami kuo tinkamesne linkme.

Europos jūrų saugumo agentūra ketina tęsti ir plėsti pasirengimą

Europos jūrų saugumo agentūros vaidmuo pastebimai išaugo pasirengimo jūros taršai srityje.

Reglamentas (EB) Nr. 1406/2002, įsteigiantis Agentūrą, iš dalies pakeistas Reglamentu (EB) Nr. 724/2004, leido įgyvendinti tam tikrus pasirengimo veiksmus. Kaip numatyta parengties ir taršos nafta likvidavimo veiklos plane (žr. 2.3 punktą), Agentūra pagal Reglamentą taip pat imasi veiksmų pasirengimo srityje, kad būtų organizuojamos veiksmingos likvidavimo operacijos.

2005 m. EMSA organizavo mokomuosius reagavimo į jūrų taršą renginius ir paskelbė tyrimą apie dispergentų naudojimą. 2006 m. EMSA toliau organizavo mokomuosius reagavimo į taršą cheminėmis medžiagomis renginius, taip pat taršos stebėjimą per palydovą.

Pagal veiklos planą Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento dėl ilgalaikio Agentūros finansavimo pasiūlymas⁸, kuris šiuo metu svarstomas⁹, numato, kad Agentūra toliau „rems informavimo, koordinavimo, bendradarbiavimo ir operatyvinės pagalbos sritis“.

2007 m. darbo programoje Agentūra numato, kad ji tikisi toliau organizuoti tokius mokomuosius renginius ir tyrimus. Jei skirsis šios veiklos finansavimo būdas (konkurso tvarka ar Agentūrai tiesiogiai organizuojant vietoj bendro finansavimo), ji įgyvendins tikslus, kurie bus panašūs į Bendrijos bendradarbiavimo pagrindų tikslus.

Kitos Bendrijos programos įgyvendins tam tikrus tikslus

Kitose Bendrijos programose, ypač susijusiose su suderinimo ir tyrimo politika, taip pat numatyti tam tikri veiksmai atsitiktinės ar tyčinės jūros taršos srityje, kurie bus įgyvendinami nuo 2007 m.

---

⁸ Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento dėl Europos jūrų saugumo agentūros ilgalaikio finansavimo ir iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 1406/2002 pasiūlymas.

⁹ 2006 m. rugsėjo mėn. Taryba ir Europos Parlamentas jau patvirtino šį Reglamento pasiūlymą.

Visų pirma pagal šias programas gali būti vykdomi veiksmai, įgyvendinantys tam tikrus Bendrijos bendradarbiavimo pagrindų tikslus, kuriuos įgyvendinti EMSA nėra kompetentinga: bendradarbiauti su kompetentingomis vietos valdžios institucijomis ir gamtos apsaugos organizacijomis rizikos prevencijos ir likvidavimo srityje; tirti poveikį aplinkai ar tvarkyti paplūdinius.

Europos regioninės plėtros fondas (ERDF) šiuo metu leidžia daugiašalio bendradarbiavimo INTERREG programomis bendrai finansuoti prevencines priemones, pvz., susijusias su jūrų transporto priežiūra, pakrančių apsauga, rizikos, duomenų bazių ir modelių valdymo strategijomis ir planais. Be to, pagal sanglaudos politikos 1 ir 2 tikslus ERDF ir Sanglaudos fondas gali bendrai finansuoti uostų investicijas, kad sumažintų avarijos pavojų, ir greito likvidavimo ir atliekų apdirbimo taršos atveju įrenginius. Bendras finansavimas galės būti tęsiamas 2007–2013 m., taikant tris ERDF tikslus (konvergencija, regioninis konkurencingumas ir užimtumas, teritorinis bendradarbiavimas) ir Sanglaudos fondo likvidavimo srityse. Tačiau taikant „teršėjas moka“ principą, regioninė politika šioje srityje nepakeis Tarptautinio taršos nafta padarytos žalos kompensavimo fondo (FIPOL).

Kova su jūros tarša taip pat yra vienas iš prioritetų, kuriais grindžiama programa „Tvarusis paviršiaus transportas“, vykdančią 5-ąją ir 6-ąją mokslinių tyrimų pagrindų programą.

Taip pat beveik 17 veiksmų, skirtų jūros taršai, buvo pradėti pagal 6-ąją mokslinių tyrimų pagrindų programą ir atliekami iki šiol. Visų pirma šie veiksmai yra susiję su rizikos analizės metodų tobulinimu, su pagalbos priimančiais sprendimais priemonėmis, taršos aptikimo sistemomis arba naftos likvidavimo sistemomis. Kitais tyrimų projektais aiškinamasi, kokiose vietose galima būtų naudoti palydovus. 7-oji mokslinių tyrimų pagrindų programa (2007–2013 m.) toliau plėtros nustatymo veiksmus jūros taršos srityje. Be to, Bendras tyrimų centras ketina pradėti įgyvendinti jūrų kontrolei skirtus institucijų veiksmus (MEASURE).

Bus plėtojami gerosios praktikos mainai Bendrijos lygmeniu

Neatnaujinus Bendrijos bendradarbiavimo mainų, valdymo komitetas (MCMP) prarastų dabartinę reikšmę. Komisija yra įsitikinusi, kad komitetas kaip Bendrijos gerosios praktikos mainų forumas prisideda prie reagavimo į avarijas gerinimo Europos mastu.

Todėl Komisija stengsis toliau organizuoti tam tikrus bent jau kasmetinius susirinkimus ir kvies į juos asmenis, atsakingus už pasirengimą ir reagavimą valstybėse narėse. Tokie susirinkimai, kurie konkrečiai gali būti skirti patirčiai, įgytai po avarijų, perteikti, vyks tam skirtuose forumuose ar ERDF.

4.2. Sustiprinti reagavimą į atsitiktinę jūrų taršą nuo 2007 m.

Didesnė reagavimo sanglauda Europos mastu

Nuo 2002 m. Bendrijos civilinės saugos mechanizmas yra priemonė, kuria Bendrijos lygmeniu naudojamosi reagavimo į jūros taršos avarijas srityje. Šioje srityje reagavimas į tanklaivio *Prestige* avariją arba į Libano pakrantėse įvykusios avarijos sukeltą taršą parodė, kad mechanizmas yra veiksmingas.

2004 m. balandžio 27 d., po laikinosios komisijos dėl jūrų saugumo stiprinimo atliktų darbų (MARE), priimtoje Rezoliucijoje dėl jūrų saugumo stiprinimo, Europos Parlamentas pabrėžė daugiašalio bendradarbiavimo svarbą, reaguojant į avarijas, ir gero koordinavimo būtinybę.

Ateityje, nuo 2007 m., Bendrijos civilinės saugos mechanizmas ir toliau bus ta priemonė, kuria naudojamosi reaguojant į jūrų taršos avarijas. Mechanizmas įgavo dar didesnę svarbą, kadangi juo pasinaudojant EMSA agentūros dispozicijon prireikus gali būti perduoti taršą kontroliuojantys laivai.

Šiuo atveju Komisija ketina plėtoti koordinavimą tarp monitoringo ir informavimo centro (MIC) ir ERDF padalinio „Reagavimas į jūros taršą“, kad būtų kuo veiksmingiau ir suderintai reaguojama į avarijas. Kaip buvo įrodyta taršos Libano krantuose atveju, Agentūra avarijų metu gali teikti techninę pagalbą Komisijai: Agentūros personalas, turintis tam tikrą kompetenciją, gali teikti pagalbą MIC ir (arba) nukentėjusiai valstybei; taip pat Agentūra gali padėti valstybėms narėms ir Komisijai pateikiant ir nagrinėjant palydovinius vaizdus.

Agentūra ir MIC sudarė darbo sutartis, kad palengvintų šį koordinavimą: konkrečiai jie susiję su abipuse perspėjimo sistemos plėtra, su ERDF įtraukimu į bendrą apsaugotą skubaus pranešimo ir informavimo sistemą, įgyvendintą Civilinės saugos mechanizme (CECIS), su ERDF dalyvavimu į vietą siunčiamose ekspertų komandose. Tokios sutartys bus reguliariai sudaromos ir ateityje.

Operatyvinės pagalbos valstybėms narėms stiprinimas

Komisija pageidauja plėtoti operatyvinę pagalbą, konkrečiai organizuojant ekspertizę ekstremaliois situacijomis bei tarp valstybių narių platinant patirtį, įgytą tokiose situacijose.

Sistema per savo tinklą, apimančią valstybių narių administracijas visą parą, toliau teiks naudingą operatyvinę pagalbą. Ypač keičiantis informacija, susijusia su esamais poreikiais. Komisija pageidauja gerinti duomenų rinkimą avarijos atveju ir reguliarių dalyvaujančių šalių informavimą.

Komisija toliau bendradarbiaus su kitomis tarptautinėmis organizacijomis, kurios dalyvavo reagavimo veiksmuose, sudarant regioninius susitarimus ir dalyvaujant Jungtinių Tautų agentūrų darbe, kaip buvo taršos Libane atveju.

Bendrijos informacinė sistema (CIS) ypač yra susijusi su priemonėmis, kurias pateikė ERDF. Komisija toliau valdys Bendrijos informacinę sistemą, kuri sudaro bendradarbiavimo pagrindą.

5. IŠVADOS

Beveik per trisdešimt metų veiksmų, kurių Bendrija imasi atsitiktinės ar tyčinės jūros taršos srityje, skaičius smarkiai išaugo: bendradarbiavimas tarp valstybių narių, kuris iš pradžių nebuvo apibrėžtas, remiasi informavimo priemone Europos lygmeniu, kad palengvintų reagavimą ir supaprastintų civilinės saugos mechanizmą. Neseniai įvykusių avarijų patirtis parodė, kad Europa greitai ir veiksmingai reagojo, kai teko koordinuoti jūrų taršos srityje kompetentingų tarptautinių organizacijų veiksmus ir padėti ERDF.

Praeityje įvykusios jūrų taršos avarijos labai pakenkė aplinkai. Europos Sąjunga turi daryti viską, kad tokių avarių neįvyktų, taigi pasirengimo veiksmai yra labai reikalingi. Nepaisant to, kad Bendrijos bendradarbiavimo pagrindai baigė galioti, nuo 2007 m. Komisija ketina tęsti ir skatinti reagavimo į taršą iš laivų veiksmus. Vis svarbesnis vaidmuo šioje srityje atiteks

Europos jūrų saugumo agentūrai. Nuo 2007 m. Bendrijos veiksmai šioje srityje bus kur kas veiksmingesni.